

Księga Honorowa Wojska Polskiego a zawody medyczne

Polish Army Honor Book and medical professions

Bartosz Szymanowski, Beata Hryciuk

Klinika Onkologii CSK MON WIM w Warszawie: kierownik: dr hab. med. Renata Duchnowska

Streszczenie. Księga Honorowa Wojska Polskiego (wcześniej Księga Honorowa Ministra Obrony Narodowej) honoruje żołnierzy Wojska Polskiego oraz instytucje i jednostki wojskowe za szczególne osiągnięcia. Autorzy dokonali przeglądu obu dokumentów w celu wyszukania żołnierzy i instytucji wojskowych uhonorowanych wpisem za szczególne osiągnięcia związane z aktywnością medyczną.

Słowa kluczowe: Księga Honorowa Wojska Polskiego, zawody medyczne

Abstract. The Polish Army Honor Book (previously: Honorary Book of the Minister of National Defense) honors the Polish Army soldiers and military institutions and units for special achievements. The authors browsed through both documents in search for soldiers and military institutions honored with entry in both of the Books for particular achievements related to field of medicine.

Key words: Polish Army Honor Book, medical professions

Nadesłano: 29.01.2018. Przyjęto do druku: 25.06.2018

Nie zgłoszono sprzeczności interesów.

Lek. Wojsk., 2018; 96 (3): 280–282

Copyright by Wojskowy Instytut Medyczny

Adres do korespondencji

lek. Bartosz Szymanowski
Klinika Onkologii CSK MON WIM
ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
tel. +48 506 420 778
e-mail: bszymanowski@wim.mil.pl

Wstęp

Księga Honorowa Wojska Polskiego (Księga) istnieje od 2010 roku, a zasady wpisu reguluje Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 czerwca 2010 roku w sprawie wyróżniania żołnierzy, byłych żołnierzy oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych (Dz. U. 2010 nr 124 poz. 841, m.in. rozdz. 8 §32 pkt 4, rozdz. 10 §44 i §45), a także Ustawa z dnia 9 października 2009 roku o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. 2009 nr 190 poz. 1474, m.in. art. 11.1 i 13). Pierwotnie w celu uwiecznienia szczególnych zasług żołnierzy Wojska Polskiego założono Honorową Księgę Czynów Żołnierskich, którą w 1989 roku nazwano Księgą Honorową Ministra Obrony Narodowej.

W Księdze upamiętniane są zasługi za szczególne osiągnięcia w realizacji zadań służbowych, w tym szkoleniowych w czasie pokoju, oraz za czyny świadczące o ofiarności i odwadze w warunkach pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas

wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych. W przypadku wykorzystania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa wpisy dotyczą osiągnięć w ramach akcji humanitarnych, poszukiwawczych i ratowniczych [1]. Wpisy w Księdze obejmują osiągnięcia i czyny żołnierzy różnych korpusów osobowych i rodzajów służby. Dokument ten potwierdza złożoność działań spoczywających na współczesnej armii, zapisane są w nim bowiem zarówno zasługi bojowe oraz sukcesy w dowodzeniu i szkoleniu, jak i osiągnięcia w pracy sztabowej, organizacyjnej oraz naukowo-badawczej. Przejmującą lekturę stanowią wpisy dotyczące żołnierzy, którzy poświęcili życie w służbie ojczyźnie. Obie księgi przechowywane są w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Służba zdrowia w honorowych księgach

Księga zawiera 170 wpisów, natomiast Księga Honorowa Ministra Obrony Narodowej 182 wpisy. Wśród żołnierzy oraz wojskowych instytucji wszystkich rodzajów służb zaledwie kilka dotyczy aspektów związanych z medycyną: pięciu żołnierzy i jednej instytucji. Tym bardziej informacje te zasługują na naszą uwagę i uznanie.

Medyczne instytucje wojskowe

Instytucją medyczną uhonorowaną wpisem do Księgi Honorowej Wojska Polskiego w 2011 roku jest 2. Wojskowy Szpital Polowy we Wrocławiu, wyróżniony przez ministra obrony narodowej za szczególne osiągnięcia w ratowaniu życia i zdrowia żołnierzy Polskich Kontyngentów Wojskowych. Szpital ten został powołany do życia decyzją ministra obrony narodowej z 10 lipca 2008 roku. Swoją działalność rozpoczął 1 września 2009 roku. Jest to kontynuacja tradycji i osiągnięć 2. Szpitala Operacji Pokojowych. Żołnierze – pracownicy tego szpitala – wielokrotnie brali udział w misjach poza granicami kraju, w tym w ramach zabezpieczenia medycznego Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) w Iraku, Afganistanie, Libanie, Czadzie i Syrii (w ramach grupy Sił Narodów Zjednoczonych ds. Nadzoru Rozdzielenia Wojsk na Wzgórzach Golan [United Nations Disengagement Observer Force – UNDOF]), międzynarodowych sił pokojowych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (North Atlantic Treaty Organization – NATO) oraz PKW podczas misji pokojowych Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie (European Union Force in Bosnia and Herzegovina), Kambodży (United Nations Transitional Authority in Cambodia) i w Grupie Przejściowej Pomocy Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Namibii (United Nations Transition Assistance Group). Zaangażowanie i poświęcenie żołnierzy oraz pracowników szpitala w zabezpieczenie medyczne PKW było wielokrotnie doceniane przez NATO i Departament Armii USA. Podczas III zmiany PKW w Iraku zginął major lekarz Jacek Kostecki, a trzech innych członków personelu medycznego zostało rannych. 2. Wojskowy Szpital Polowy stacjonuje we Wrocławiu, dodatkowo koordynuje działania trzech Grup Zabezpieczenia Medycznego: 6. (stacjonującej w Krakowie), 10. (stacjonującej w Świętoszowie) i 25. (stacjonującej w Tomaszowie Mazowieckim) [2].

Biała kadra – żołnierze

Pielęgniarka, młodszy chorąży Ewa Porażyńska z 10. Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką w Bydgoszczy została uhonorowana wpisem do Księgi Honorowej Ministra Obrony Narodowej decyzją z 23 lipca 2003 roku. Wyróżnienie to otrzymała za szczególną odwagę, ofiarność, aktywność i profesjonalizm w akcji

ratowniczej po wypadku śmigłowca Mi-24 4 kwietnia 2003 roku na poligonie w Drawsku Pomorskim. Podczas wypadku zginęło 3 żołnierzy, a 6 zostało ciężko rannych. Nie bacząc na grożące jej niebezpieczeństwo, przystąpiła do akcji ratunkowej, niosąc pomoc rannym. Uznano, że dzięki jej nowatorskim pomysłom i zastosowaniu niekonwencjonalnych metod zabezpieczenie medyczne spełniało wymagania stawiane służbom medycznym armii państw NATO.

Kapitana lekarza Zbigniewa Plaka, asystenta w 108. Szpitalu Wojskowym z Przychodnią SP ZOZ w Ełku, wyróżniono za męstwo, ofiarność i poświęcenie w ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego podczas misji stabilizacyjnej PKW w Iraku. Decyzję o wpisie do Księgi Honorowej Ministra Obrony Narodowej podjęto 18 kwietnia 2005 roku. Kapitan uczestniczył w misji pokojowej jako lekarz Grupy Zabezpieczenia Medycznego w Karbali. W trakcie udzielania pomocy medycznej obywatelom irackim poszkodowanym w wypadku samochodowym doznał poważnego urazu kręgosłupa, mimo to w następnych dniach nadal rzetelnie wykonywał obowiązki służbowe, m.in. operując polskich żołnierzy rannych w ataku terrorystycznym. Kilka godzin po zakończeniu operacji w następstwie odniesionego urazu kręgosłupa utracił czucie w kończynach dolnych.

Decyzją z 13 lipca 2012 roku do grona wyróżnionych w Księdze Honorowej Wojska Polskiego za wybitne osiągnięcia w popularyzowaniu wiedzy na temat wojskowego ratownictwa medycznego dołączyła podpułkownik dr n. med. Marzanna Rosińska, szef Wydziału Dydaktycznego Wojskowego Centrum Kształcenia Medycznego w Łodzi. Od 1992 roku pełni ona służbę jako pracownik naukowy i dydaktyczny w instytucjach wojskowej służby zdrowia, początkowo w Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi, a od 2002 roku na kolejnych stanowiskach w Centrum Szkolenia Wojskowych Służb Medycznych. Pani podpułkownik współpracowała między innymi przy opracowaniu koncepcji i programów szkolenia przede wszystkim z zakresu ratownictwa medycznego. Jej kompetencje i wiedza specjalistyczna zapewniły wysoki poziom merytoryczny i redakcyjny wielu wojskowym wydawnictwom specjalistycznym, m.in. podręcznikowi instruktorskiemu „Opieka nad rannym w warunkach pola walki – procedury dla żołnierzy”. Inne wybrane procedury ewakuacji opracowane przez kierowany przez nią zespół z Centrum Szkolenia Medycznego zawarte w podręczniku pt. „Ewakuacja medyczna drużyny z KTO Rosomak” zostały wdrożone w Siłach Zbrojnych WP.

Starszy kapral Przemysław Małolepszy, dowódca grupy i starszy ratownik medyczny 1. batalionu inżynierskiego 5. Pułku Inżynierskiego w Szczecinie, został wyróżniony wpisem do Księgi Honorowej Wojska Polskiego za szczególne męstwo i odwagę podczas pełnienia służby w składzie V zmiany PKW w Afganistanie (decyzja z 4 sierpnia 2010 r.). Wyróżniony wielokrotnie pełnił

służbę w misjach poza granicami Polski. W 2009 roku jako ratownik medyczny V zmiany PKW w Afganistanie w trakcie wykonywania zadania w składzie pieszego patrolu polsko-afgańskiego, znajdując się pod ostrzałem nieprzyjaciela, z narażeniem własnego życia podjął próbę reanimacji kapitana Daniela Ambrozińskiego. Mimo odniesionych obrażeń wytrwale prowadził akcję udzielania pomocy innym żołnierzom ze składu patrolu. Dzięki jego odwadze i poświęceniu udało się ograniczyć rozmiar tragedii.

Ostatni wpis do Księgi Honorowej Wojska Polskiego dotyczący pracowników medycznych to decyzja z 4 sierpnia 2017 roku o wyróżnieniu za szczególne osiągnięcia w działalności medycznej, dydaktycznej i kierowniczej dla generała dywizji prof. dr hab. n. med. Grzegorza Gierelaka, dyrektora Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie. Profesor Gierelak fachową wiedzę medyczną zdobywał i pogłębiał, zajmując kolejno stanowiska dydaktyczno-naukowe oraz kierownicze w Centralnym Szpitalu Klinicznym Ministerstwa Obrony Narodowej (CSK MON) w Warszawie. Od 2007 roku pełni funkcję dyrektora Wojskowego Instytutu Medycznego. Pod jego kierownictwem utworzono i zmodernizowano szereg oddziałów. Powstała również unikatowa, wyspecjalizowana jednostka – Klinika Psychiatrii i Stresu Bojowego, niosąca pomoc weteranom misji poza granicami kraju w ich długotrwałym i niełatwym powrocie do zdrowia. Wieloletnie poświęcenie służbie, działalności medycznej i kierowniczej oraz dydaktycznej wpłynęły na zwiększenie zakresu i poprawę jakości pomocy medycznej udzielanej żołnierzom oraz ich rodzinom, stanowiąc wymierny wkład w umacnianie zdolności bojowej Sił Zbrojnych RP.

Podsumowanie

Zaangażowanie i determinacja w działaniu oraz poświęcenie to cechy wspólne dla „białej kadry” żołnierzy wyróżnionej w honorowych księgach Wojska Polskiego. Ich praca przyczyniła się do ratowania ludzkiego życia zarówno poprzez poprawę funkcjonowania placówek medycznych i organizacji opieki zdrowotnej, jak i bezpośrednio poprzez udział w akcjach ratunkowych oraz misjach wojskowych w ramach współpracy międzynarodowej, m.in. NATO.

Piśmiennictwo

1. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 czerwca 2010 roku w sprawie wyróżniania żołnierzy, byłych żołnierzy oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych. Dz. U. 2010 nr 124 poz. 841, roz. 3, §10.1 pkt 12
2. www.2wszp.wp.mil.pl/pl/13.html

Autorzy pragną podziękować za życzliwość i pomoc pracownikom Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie (zwłaszcza Panu dr. Januszowi Wojciechowskiemu), Centralnej Biblioteki Wojskowej oraz Departamentowi Kadr MON.